

ОТЧЕТ

на Настоятелството на Народно Читалище «Георги Попиванов 1957», с. Спатово
за дейността по Годишната програма за развитие на Община Сандански

Своето решение изисква все по-належащо, наболелият проблем с остарялата и опасна за обитание сграда, в която се помещава НЧ „Георги Попиванов 1957“ и Кметство село Спатово. **Единодушно апелираме за трайно решаване на този казус чрез експертен оглед, проект и обновяване на този своеобразен „дом на културата“!**

През 2022 година, след прекъсване от 2 години, публиката, гостите и населението на село Спатово се срещнаха с живото изпълнение, общуване и радост в традиционния празник, където всеки открива по нещо за себе си. Финансирането на читалището е основно от държавната субсидия, чието разпределение е с ръст от 445лв., в сравнение с предходната година. Разходите за събития са значително увеличени поради общата инфлационна зависимост в страната и света. Събитията „Гергьовден 2022“ и „БОЖИК 2022“ са единственият разход на финансови средства за дейност, заедно с подготовката на заседанието на общото събрание, документалното оформление, банкови такси и юридически услуги.

Основните цели остават както в предходните повече от 10 години, а именно: превръщане на село Спатово в символ и марка за качествен културен продукт с международно значение за любителите на автентичната традиция.

През 2022 година беше получена покана за разпределение на субсидията, но не беше положено начало на решаване на проблемите с финансирането на народните читалища според тяхната дейност.

СЪБИТИЯ

През 2022 бяха осъществени следните събития:

- Гергьовден 2022 (юбилейно издание)
- БОЖИК 2022 и „Изложба на домашното вино“

Събитие: Гергьовден 2022 (юбилейно издание)

Организатори: НЧ „Георги Попиванов 1957“ и Фондация „ЛЕБ И ВИНО“

ПРИЛОЖЕНИЕ 1-Концепция

Събитието възстановява старата традиция на празниците от типа „панагири“, свързани с честванията на храмовите празници. Населението участва пълноценно, в концептуален сценарий, който по достъпен начин въвежда в автентичното живо предаване на традициите, включвайки различни поколения-само чрез автентични музика, танц, преживявания.

Реалният изглед и усещане е за концерт на народното творчество, осъществяван в с. Спатово, даващ възможност за пълноценна изява-включително и на гостите на събитието.

Резултатът за местното население и гости е в оживяването, и участието, съвместно с другите, във възстановка. По-глобалният смисъл е в полза на развитието на традиционните танци, музика и народна култура, и тяхното запазване, както и от гледна точка на съвременната етнография-в световен мащаб, а именно-чрез тяхното практикуване в реално време.

Изключително важен е специфичният подход на организаторите на Събитието, неповторимостта на атмосферата, която се създава с общи усилия и незаменимите консултации и познания на експерти чрез Фондация „ЛЕБ И ВИНО“.

Отправени са покани към:

- Формация „Леб и вино“
- Клуб „Леб и вино“ (народна култура и танци)
- Зурнаджийски групи-с. Кавракирово и гр. Петрич
- Женска певческа група „Стримона“
- Женска и мъжка певческа, и танцова група-с. Лебница
- Смесена танцова група „Вамвакофито“, Гърция
- Танцова група „Копачка“, РС Македония
- Женска и мъжка певческа, и танцова група-с. Склаве

ПРИЛОЖЕНИЕ 2-Програма

5 май

с. Спатово-на площада

18:30 Начало на народното веселие в с. Спатово със специалните гости и участници.

Събитието премина според установената предварително програма, което ще рече:

Събитието Гергьовден 2022 беше осъществено, както по традиция, на 5 май вечерта в с. Спатово

Програма:

Тази година празникът беше подпомогнат, както бе предвидено, от участието на:

- Формация „Леб и вино“

- Танцов Клуб „Леб и вино“, гр. Сандански
- Със специалното участие на зурнаджийска група от гр. Петрич
- Женска певческа група „Стримона“, гр. Сандански
- Мъжка и женска певческа и танцова група, с. Лебница
- Мъжка и женска певческа и танцова група, с. Склаве
- Участници-танцьори от съседните населени места

По традиция, празникът на Св. Георги, който е, както празник на селото, така и официален неработен ден в национален формат (ден на храбростта и Бълг. армия)-се организира Събор в село Спатово, известен в околната. Честването се случва на самия ден-6 май, но вечерта на 5 май е т. нар. "посрещане" на Празника, още от минали времена. Възрастните жители разказват и помнят спортните състезания, организирани в селото на този ден.

Според тази традиция от векове, е и възстановката на Празника от организационния екип. След прекъсване от няколко години беше осъществен 10-тият поред юбилеен „Гергьовден“ в село Спатово. Пандемичните условия създадоха предпоставка за дългоочакване за подновяване на радостното преживяване. Сценичното пространствено оформление на централната площадка в село Спатово беше преобразена от доброволци от селото чрез оформяне на цветни градини, висящи цветни украси, арка и селфи рамка за снимки на гостите.

Тазгодишната музикална програма беше обогатена от присъствието на майстор-зурнаджия от гр. Петрич. Индивидуалните изпълнения на всеки гост презентираха богатството на традиционната култура в целия район. Специалните гости от Формация „Леб и вино“, съвместно с Клуб „Леб и вино“ и гостуващите групи съумяха да допринесат за радостното преживяване на празника. Останалите групи също се изявиха с подбран от организаторите репертоар, който да поднесе най-доброто от района на село Спатово.

НЧ „Георги Попиванов 1957“ подписа скромен коктейл и храна за всички участващи в културната програма, както и пироефекти за празника.

Гостите на Гергьовден 2022 се включиха в общите хора и съдействаха за пълноценното изпълнение на концепцията.

Оказана безвъзмездна помощ от Фондация „ЛЕБ И ВИНО“:

- Съдействие и покана на зурнаджийската група
- Консултация, мениджмънт, дизайн на плакати, реклама и ПР
- Участие на Формация „Леб и вино“ и Клуб „Леб и вино“
- Видеозаснемане на Гергьовден 2022

Заклучение:

Събитието „Гергьовден“ се организира за десета поредна година през 2022 след 2-годишно прекъсване поради мерките в национален мащаб и забраната за организиране на събития с масов характер и танци.

Народно читалище „Георги Попиванов 1957“ продължава да следва неотклонно изградената организационна традиция и концепция.

Напомним, че древният обичай за отпразнуване на панагир в неговото навечерие е стара спатовска традиция която народното читалище поддържа и възстановява по специфичен модел, съдържа най-чистите културологични феномени, свързани с местния характер и култивиран субкултурен манталитет.

Съпреживяването на радостта от храмовия празник на село Спатово, заедно с участващите групи от района, местните жители и гостите от близо и далеч, е есенцията на организираното културно Събитие.

Празниците от типа „панагир“ са дълбоко залегнали в народопсихологията, желанията и разбиранията за народно веселие. И точно това е подходящата среда за възникването, продължаването, създаването и култивирането на народно изкуство в село Спатово, в 21 век.

Като своеобразен тийм-бидинг в лицето на Събитието „Гергьовден“, Народното читалище изпълнява успешно концепцията за сплотяване на обществото, чрез организиране на събития, с автентичен характер. Разбира се-с изключително компетентната помощ и консултации на всички специалисти, свързани с Фондация „ЛЕБ И ВИНО“.

Събитие: БОЖИК 2022 и „Изложба на домашното вино“

Организатори: НЧ „Георги Попиванов 1957“, Фондация „ЛЕБ И ВИНО“ и съмишленици

БОЖИК 2022 / 11-то издание

Един от най-големите Господски Празници е Боговъплъщението-Рождество Христово-БОЖИК.

На този Празник, в миналото, народните веселия са продължавали 3 дни-с песен, танц, общуване, споделяне на трапезата, чествайки голямото събитие, изразявайки радостта си.

По разкази и спомени на жителите на селото, един от най-тачените празници е бил БОЖИК. Съдейки по стария храм в селото и килийното училище, както и информация за богослужебния цикъл в миналото, свързан с развитието на специфичен стил в пеенето, се заключава, че е кипяла солидна културно-просветна дейност и в по-древни времена.

В тази връзка, и след предизвикания интерес от страна на публиката извън района-бяха осъществени контакти с изпълнители на песнопения във византийски стил, хористи и специалисти в областта, от гр. София и извън страната-с оглед да бъде презентирано част от богатството, което е имало като традиция в село Спатово.

Участието на всеки, в БОЖИК 2022, е участие в дейностите на общността на село Спатово. Всяка година, както се е случвало столетия наред, най-важното е общия празник за всички-домакини, гости и случайно преминаващи.

Празникът се „случва“, през погледа на съвременната арт-концепция за „хепънинга“. Самото изкуство и култура е случката, и участието в нея на всеки, възможността да се докосне до нея.

По този начин се съхранява традицията жива, разбира се със **специален подбор на артефакти и участници**. Продължава линията-възстановка на събития, празници и културни случки, с визията да бъде постигната **среда** за естествено случване, самовъзстановяване и продължаване на традициите и народните изкуства-като най-благодатна почва за съществуване, въобще, на културата (нейната среда)-по естествен път. Това може да бъде

осъществено само ако се познава детайлно местната културна насока, както и начините за нейното онагледяване в професионален аспект. **Живата традиция не подлежи на "възстановка" чрез имитационни форми.** Село Спатово затвърждава ролята си в района като място, където се практикуват традициите "тук и сега", по начина, по който са се случвали винаги-своеобразна емблема и за Община Сандански.

Отправени са покани към:

- Смесена група за песни и танци-с. Яково и с. Дреново
- Женска и мъжка певческа група-с. Склаве
- Женска певческа група „Стримона“, гр. Сандански
- Мъжка и женска певческа, и танцова група, с. Лебница
- Смесена музикално-певческа и танцова група, с. Ново Лески
- Танцова група „Вамвакофито“, Гърция
- Формация "Леб и вино"-гр. Сандански
- Клуб "Леб и вино"-гр. Сандански
- Зурнаджийска група-гр. Петрич
- Солист-византийско пеене, Андрей Касабов и певци от хор „Св. Наум Охридски“, гр. София
- Професионалисти-представители на винопроизводствения сектор
- Арт-специалисти-гр. София
- Свещенослужители от Санданска духовна околия, гр. Благоевград и гр. София
- Гости с интереси в областта на традициите-гр. София

"Изложба на домашното вино"

„Изложба на домашното вино“, с оглед на оригиналността на фразата и характера на събитието, е новото и успешно озаглавяване на съгътстващата дейност към БОЖИК, утвърдено в последните няколко години за новото десетилетие в организирането на празника.

Надяваме се в село Спатово да се покаже добро ниво на организация, и да бъде презентирана подобаващо богатата реколта от района и съседните села.

„Изложба на домашното вино“ се осъществява със замисъл по подобие на "мини-изложба на вино", като възможност за популяризиране на местното винопроизводство, с богат естетически вид.

Всеки участник дарява 2л вино за целта на събитието.

Връчват се предметни награди (съдове за вино, които да напомнят на участвалите за Събитието), сувенири, както и дипломи за всички участници.

Целта на този празник е да привлече вниманието към местното домашно винопроизводство-с некомуерсиален характер; да популяризира неговите стойности, качества или проблеми с насоченост към младото поколение или гостите на БОЖИК 2022.

Като отговор на съвременните потребности е образа на Изложбата-тип щанд и изложение (без продажби) на вино (и подходящи продукти за дегустацията, осигурени от организаторите).

Дегустацията следва да бъде осъществена от всички преминаващи, през село Спатово гости, или участници в Програмата.

На този етап в селото не съществува целева възможност за конкурсно начало на Изложбата, така, че наградният фонд се разпределя на малки дози за всички-за да може празника да бъде по-скоро желание да се събират и участват жителите на селото, и други общности-всички заедно, а не да се излъчва победител в конкурс.

Съчетаването на „Изложба на домашното вино“ с БОЖИК 2022 е естествено, поради времевия интервал като съвпадение на двете събития. Те ще бъдат заснети, с помощта на екипа от организатори, популяризиран медийно, както и с печатни средства (плакати) и др.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2-Програма

с. Спатово-на площада

- 07:30 Празнично богослужение-храм „Св. Георги“, с. Спатово с участието на солист Андрей Касабов и певци, гр. София
- 11:00 Водосвет (с участието на свещенослужители от района и солист Андрей Касабов, гр. София)
- 11:30 Народно веселие, разпределение на наградите, дипломите и отличията, благодарности
- 12:00 Изложба на домашното вино-откриване и награждаване на участниците

Събитието премина според установената предварително програма, което ще рече:

Културна програма, свързана с Празника „Божик“, организиран от НЧ „Георги Попиванов 1957“ и Фондация „ЛЕБ И ВИНО“: Мини-изложба на местни вина, подреждане на изложба от местни специалитети във връзка с Празника; Награждаване на участници, както и поощряване на отлично представилите се.

Програма:

Тази година празника беше подпомогнат, по предварителни покани, от участието на:

- Женска певческа група „Стримона“, гр. Сандански
- Мъжка и женска певческа, и танцова група, с. Лебница
- Сборна певческа и танцова група, с. Дреново и с. Яково
- Формация "Леб и вино"-гр. Сандански
- Клуб "Леб и вино"-гр. Сандански
- Зурнаджийска група-гр. Петрич
- Солист за византийско пеене г-н Андрей Касабов и певци, гр. София, диригент на хор „Св. Наум Охридски“
- Професионалисти-представители на винопроизводствения сектор
- Арт-специалисти-гр. София
- Свещенослужители от Санданска духовна околия, гр. София и гр. Благоевград
- Гости с интереси в областта на традициите-от страна и чужбина

Утвърдената **концепция** за Събитието е в сила и това 11-то поредно издание, а именно: „БОЖИК“, в международен план, е синоним за традицията на мелнишкия край и село Спатово, като все повече

почитатели научават за Събитието чрез социалните медии и канали за споделяне. „Изложба на домашното вино“ се утвърждава като наименование и е добре прието от публиката, и от участниците. „Изложбата“ възстановява в модерен вид стар спатовски обичай, както и в целия район, за публичност на личните резултати при винопроизводството и новата реколта. Съчетанието между „БОЖИК“ и „Изложбата“ създава обща празничност, общ смисъл и очакване, в общ естетически контекст, като подбор на детайлите при организирането. Атрактивността на Празника и мотивацията за участие в него, е в неговата форма-изложение, а не състезание (конкурс). За малко населено място като село Спатово този формат е напълно премерен и удачен, утвърден през годините.

Локалната култура и характер носят афинитет към този тип събитийност, особено темата, свързана с триденните чествания на Рождество Христово. Подобни прояви, освен, че повдигат духа на хората от района, спомагат и за приобщаването на по-младото поколение към ценностната система на техните предци-уважение към собствената култура.

Читалището става съорганизатор в това събитие, като подпомага и финансово неговата реализация, с професионалната консултация и направление на дейностите от страна на специалистите от Фондация „ЛЕБ И ВИНО“, тъй като читалищната структура и цели са неотделими от културната насока на местното наследство от далечното минало.

НАРОДНО ВЕСЕЛИЕ

Цялостната програма на „БОЖИК“ е свързана с концертна програма в с. Спатово, в която границата между изпълнител и зрител е почти заличена.

2022-ра година е с първо издание (11-то поред) след прекъсването поради пандемичните мерки в национален и световен мащаб, които бяха в противоречие с основната идея за съвместно честване на БОЖИК, танци и обшуване.

Начало на празника, както винаги, даде традиционното богослужение в старинния храм Св. Георги в село Спатово, където отново бяхме удостоени с професионалното участие на гост-солист протопсалт г-н Андрей Касабов, диригент на хор Св. Наум Охридски, гр. София, певци и Формация „Леб и вино“.

Програмата на народното веселие на БОЖИК 2022, започна с изключително тържествен водосвет, разнообразен с уникални песнопения от г-н Касабов и певци, Формация „Леб и вино“ и гостуващи свещенослужители от няколко епархии.

Танцов Клуб „Леб и вино“ от гр. Сандански, съвместно със зурнаджийска група от гр. Петрич направиха изпълнения на старинни хороводи, демонстрационни и с включване на всички гости. Последвалите изпълнения на гостуващите групи от околните населени места допълниха празничното настроение с характерни местни традиционни песни. Водец на програмата беше Яне Каменаров, артист, родом от село Спатово.

ИЗЛОЖБА НА ДОМАШНОТО ВИНО

28 участника от с. Спатово, с. Хотово, с. Склаве, с. Хърсово, гр. Сандански върнаха доверието на своята публика след двегодишно прекъсване на изложбата. Оценено подобаващо от дегустиращите, както и от преминаващи туристи, Събитието постигна и своята цел-да бъде популяризирано винопроизводството и традициите му извън пределите на селото. Бяха връчени Грамоти и подаръци, от Председателя Петър Янаков, както и награди за всеки, потрудил се да подготви участието си, както и на съмишленици, и участващите в културно-музикалната програма. Събитието събра отново, както жителите на селото, така и гости от страната, и чужбина.

Оказана безвъзмездна помощ от Фондация „ЛЕБ И ВИНО“:

- Съдействие и покана на зурнаджийската група
- Организация на участниците
- Консултация и мениджмънт, дизайн на дигитални рекламни материали, реклама и ПР
- Съдействие за обработка на заснетите материали
- Участие на Формация „Леб и вино“ и Клуб „Леб и вино“
- Съдействие за допълнителна храна за участници и гости
- Видео-заснемане на Събитието

Заклучение:

„БОЖИК“ и „Изложба на домашното вино“-автентично събитие с модерна естетска презентация на местно културно наследство и вековна традиция в старинна стилистика. 11-то поредно издание, утвърждаващо мястото си сред почитателите на неподправеното общуване, радост и добри примери от народната култура, придобило популярност в специализирани кръгове в страната и чужбина.

Субсидията като занижено финансиране, помощта от Фондация „ЛЕБ И ВИНО“ и оказаното съдействие от почитатели на събитието се оказват недостатъчни за осъществяването на процес по разширяване и по-пълнен мащаб на идеите, залегнали в проектирането му преди повече от 10 години.

Екипната работа и сътрудничество с приятелски институции правят възможно осъществяването на събития, във времето на затруднения, като жителите на село Спатово и членовете на НЧ „Георги Попиванов 1957“ се надяваме да бъдат преодолен пречките по повишаване на субсидираните единици.

Изготвил Отчета:

Петър Николов Янаков,
Председател на Настоятелството на НЧ „Георги Попиванов 1957“, с. Спатово

11.03.2023

Подпис:

Отчетът е одобрен и приет от Настоятелството, с протокол от:

Дата:

12.03.2023

Когие до Община Сандански.